

Zieltjes winnen in Brits-Indië

De christelijke zending in Brits-Indië bleek in de vorige eeuw redelijk succesvol, met name onder Pariah's: de leden van de laagste kaste. Maar in plaats van de beloofde bevrijding te brengen, bevestigden christendom en bijbehorend arbeidsethos hun onderdrukking. Verslag van een onderzoek.

DICK KOOIMAN

Zendelingen in Brits-Indië toonden zich vaak teleurgesteld als zij moesten vaststellen dat bekeringen niet werden ingegeven door 'zuivere', dat wil zeggen louter geestelijke, motieven maar door het verlangen naar een betere positie in de maatschappij. Uit de brieven van deze mensen klinkt soms irritatie door, omdat de directe belangenbehartiging – het regelen van geschillen, het bemiddelen bij de overheid enz. – zoveel tijd in beslag nam, dat er nauwelijks ruimte overbleef om het evangelie uit te leggen. Dat betekent niet dat de Christelijke boodschap totaal onbelangrijk was. Zij werd echter door de ontvangende groepen opgevat in termen van hun directe dagelijkse beslommeringen. Bevrijding uit ellende klonk immers veelbelovend genoeg voor mensen die elke dag met vele vormen van misère te maken hadden.

In navolging van de zendelingen hebben ook veel onderzoekers de armen in Brits-Indië onzuivere motieven willen toedichten. Hun geloofsovergang zou niet door religieuze maar sociaal-economische belangen zijn ingegeven. We moeten echter wel bedenken dat in de Indische samenleving religie alle aspecten van het leven omvat.

Wanneer het Hindoeïsme een situatie van onderdrukking legitimeert, kan een verandering van religie voor de slachtoffers van die onderdrukking een mogelijkheid bieden tot sociale verbetering. Aandacht voor de sociaal-economische omstandigheden is dan niet het tegendeel van een zich richten op religie, maar een es-

Shanar-palmboomklimmers: onaanraakbaar en zo mogelijk onzichtbaar.